

PHONG THỦY TRONG KIẾN TRÚC KINH THÀNH HUẾ

Theo lẽ tự nhiên, kiến trúc kinh thành phải là một mẫu mực theo thuật phong thủy bởi lẽ việc lựa chọn địa điểm và xây dựng thành ấp của vua chúa là hết sức quan trọng, sao cho đó phải là nơi hội tụ của long mạch. Chính vì vậy tổng thể kinh thành Huế được đặc trưng trong khung cảnh bao la đất rộng và núi cao đẹp, minh đường lớn, và sông uốn khúc rộng. Cụ thể tiền án của kinh thành là núi Ngự Bình Sơn cao hơn 100m. đỉnh bằng phẳng đáng đẹp, cân phân nằm giữa vùng đồng bằng. Hai bên là cồn Hến và cồn Dã Viên làm tả Thanh Long, hữu Bạch Hổ trong thế rồng chầu hổ phục tỏ ý tôn trọng vu'ong quyền. Minh đường thủy tụ là khúc sông Hu'o'ng rộng nằm dài giữa hai cồn cong như một cánh cung mang lại sinh khí cho đô thành. Do quan niệm "*Thánh nhân Nam diện nhi thính thiên hạ*" (Kinh Dịch - Thiên tử phải quay mặt về hướng nam để cai trị thiên hạ) nhưng đồng thời phải tận dụng được thế đất đẹp nên kinh thành và các công trình trong nó được bố trí đối xứng qua trục Dừng đạo quay mặt hơi chệch về hướng Đông - Nam một góc nhỏ nhưng vẫn giữ được tư tưởng chính của thuyết phong thủy. Đây là cách sáng tạo và linh hoạt của người quy hoạch trong việc vận dụng thuyết phong thủy

Mặt khác, phong thủy không chỉ xem hướng công trình mà nó còn ảnh hưởng sâu vào bố trí nội thất, vào các bộ phận và kể cấu trúc công trình như chiều dài, rộng, cao, các cột, cửa... ví dụ như các bộ phận của Ngọ Môn đều có những con số theo nguyên tắc của dịch hợ' các con số 5, số 9, số 100. Năm lối đi vào Ngọ Môn tượng trưng cho Ngũ Hành, trong đó lối vua đi thuộc hành thổ, màu vàng. Chính bộ mái của lầu Ngũ Phụng biểu hiện con số 5 và 9 trong hào Cửu Ngũ ở Kinh Dịch, ứng với mạng thiên tử. Một trăm cột là là tổng của các con số Hà Đồ (55) và Lạc thư (45)... Các con số này ta lại gặp ở tas5i sân Đại Triều Nghi với 9 bậc cấp ở phần sân dưới và 5 bậc cấp ở phần sân trên. Trên mỗi mái của điện Thái Hòa đều được đắp nổi 9 con rồng trong các tư thế khác nhau, và trong nội thất cũng tu'o'ng tự. Đó là chưa kể đến các con số liên quan đến chiều cao các cửa mà khó có thể liệt kê hết ra ở đây.

Về vị trí và phong thủy của kinh thành Huế, các sử quan Triều Nguyễn đã nhận xét, mà có thể nói, như một bản "Luận chứng kinh tế kỹ thuật": "Kinh sư là nơi miền núi miền biển đều hợp về, đứng giữa miền nam miền bắc, đất đai cao ráo, non sông phẳng lặng; đường thủy thì có cửa Thuận An, cửa Tư Hiền sâu hiểm, đường bộ thì có Hoành Sơn, ải Hải Vân ngăn chặn; sông lớn giữ phía trước, núi cao giữ phía sau, Rồng cuốn Hồ ngời, hình thế vững chãi, ấy là do trời đất xếp đặt, thật là thượng đô của nhà vua"

NGUYỄN KIẾN